

Струва си да разкажем накратко поучителната история около издаването на „Христос“. Идеите на Н. А. Морозов срещат яростна съпротива още на етап публикация. Н. А. Морозов е принуден да търси съдействие лично от В. И. Ленин през 1921 г. В. И. Ленин поръчва на А. В. Луначарски да проучи въпроса. Ето и отговора на А. В. Луначарски от 13 април 1921 г.:

Луначарски до Ленин

Ц 13. IV. 1921 г.

Др. Ленин,

Получих нареждането ви, подписано от др. Горбунов, във връзка с книгата на Морозов „Христос“. С удоволствие ще поръчам на отговорна редакционна колегия да разбере какво представлява тази книга. Лично аз съм запознат с нея. Абсолютно смахната книга – доказва въз основа на нелепи сметки датите на слънчевите и лунните затъмнения, посочени в евангелието, когато е разпънат Христос, което според евангелието станало в петък, Христос пък живял не през първи век, а през пети и затова е отречено съществуването на такива митични лица като Август и Цезар, за когото се оказва, че бил Юлиан Отстъпник и т.н., подозира се фалшификация на съчиненията на Цицерон, Хораций и т.н., които всъщност живели през средните векове и т.н., и т.н.

Много обичам и уважавам Морозов, но книгата му е дотолкова куриозна, че издаването ѝ несъмнено ще навреди на името му и на дър(жавното) издателство.

Щом сериозната наука се отнася скептично към изследването на Н. А. Морозов за „Апокалипсис“, книгата „Христос“ вече е окончателен абсурд, избуял от все същата научна едностранчивост.

Ако моят отзив не ви се струва достатъчно компетентен, с удоволствие ще предам книгата на специалистите.

Нарком А. Луначарски. [488], с. 271–272.

Но след срещата си с Н. А. Морозов, на която последният отива с подробен научен доклад, А. В. Луначарски кардинално променя мнението си за книгата и на 12 август 1921 г. изпраща на Ленин съвсем противоположен отзив:

Луначарски до Ленин.

12 август 1921 г.

До Госиздат с копие до Управлението на Совнаркома

Макар че не успях да се запозная с ръкописа на големия труд на др. Морозов „Христос и неговото време“, след устния доклад на автора за съдържа-